

Bruxelles, 27. lipnja 2019.
(OR. en)

9134/19

**Međuinstitucijski predmet:
2019/0056(NLE)**

**SOC 353
EMPL 263
ECOFIN 479
EDUC 238**

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	8838/19
Br. dok. Kom.:	7015/19
Predmet:	Prijedlog ODLUKE VIJEĆA o smjernicama za politike zapošljavanja država članica – donošenje

I. UVOD

Komisija je 27. veljače 2019. podnijela Prijedlog odluke Vijeća o smjernicama za politike zapošljavanja država članica, na temelju članka 148. stavka 2. UFEU-a. Komisija je za 2019. predložila da se nepromijenjene zadrže smjernice za politike zapošljavanja država članica za 2018. One su 2018. usklađene su načelima europskog stupa socijalnih prava¹.

¹ Smjernice za zapošljavanje, kojima se podupire strategija Europa 2020., prvi su put donesene kao integrirani paket 2010. zajedno sa širim ekonomskim smjernicama.

Odbor za zapošljavanje (EMCO) dostavio je Vijeću mišljenje² o smjernicama za zapošljavanje, uključujući doprinos Odbora za socijalnu zaštitu (SPC) o socijalnim aspektima smjernica. Oba su odbora u svojem radu u obzir uzela mišljenje Europskog parlamenta, koje je doneseno na plenarnoj sjednici održanoj 20. ožujka 2019.

Europsko vijeće na sastanku 21. i 22. ožujka 2019. razmotrilo je stanje zaposlenosti u Uniji te o njemu usvojilo zaključke.

Radna skupina za socijalna pitanja ispitala je prijedlog 6. svibnja 2019. na temelju rada odborâ. Pritom je Radna skupina za socijalna pitanja u obzir uzela i mišljenje Europskog parlamenta da se prijedlog Komisije odobri bez izmjena.

Odbor regija odlučio je da neće izdati mišljenje o Prijedlogu³. Mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora doneseno je na plenarnoj sjednici 20. lipnja 2019.

Vijeće sada ima sva potrebna mišljenja kako bi ispitalo smjernice za zapošljavanje za 2019.

U informativne svrhe priložen je i tekst smjernica za zapošljavanje (Prilog I.).

II. ZAKLJUČCI

Odbor stalnih predstavnika poziva se da ispita cjelokupan paket mišljenja i, po potrebi, preporuči Vijeću (EPSCO) da donese smjernice za zapošljavanje na sastanku 8. srpnja 2019., u završnoj verziji koju su izradili pravnici lingvisti i koja je navedena u dokumentu 10475/19.

² Pismo predsjednika EMCO-a od 29. travnja 2019.

³ Pismo Odbora regija od 8. svibnja 2019.

Smjernice za zapošljavanje kako su navedene u Odluci (EU) 2018/1215 i dokumentu Komisije 7015/19

Smjernica br. 5: Poticanje potražnje za radnom snagom

Države članice trebale bi olakšavati stvaranje kvalitetnih radnih mjesta, među ostalim smanjenjem prepreka s kojima se poduzeća susreću pri zapošljavanju, poticanjem odgovornog poduzetništva i stvarnog samozapošljavanja i posebno podupiranjem osnivanja i rasta mikropoduzeća i malih poduzeća. Države članice trebale bi aktivno promicati socijalno gospodarstvo te poticati socijalne inovacije. Države članice trebale bi poticati one inovativne oblike rada kojima se stvaraju kvalitetne mogućnosti zapošljavanja.

Porezno opterećenje trebalo bi preusmjeriti s rada na druge izvore oporezivanja kojima se u manjoj mjeri ometaju zapošljavanje i rast, uzimajući u obzir učinak preraspodjele poreznog sustava te istodobno štiteći prihode potrebne za primjerenu socijalnu zaštitu i rashode kojima se potiče rast.

Države članice trebale bi, poštujući pritom autonomiju socijalnih partnera, poticati transparentne i predvidive mehanizme određivanja plaća kojima se omogućuje prilagodba plaća kretanjima u pogledu produktivnosti i osigurava pravedna plaća za pristojan životni standard. U okviru tih mehanizama trebalo bi uvažiti razlike u razinama vještina i odstupanja u gospodarskim rezultatima među regijama, sektorima i poduzećima. Poštujući nacionalne prakse, države članice i socijalni partneri trebali bi osigurati odgovarajuće razine minimalne plaće, uzimajući u obzir njihov učinak na konkurentnost, stvaranje radnih mjesta i na siromaštvo unatoč zaposlenju.

Smjernica br. 6: Poboljšanje ponude radne snage i pristupa zapošljavanju, vještinama i kompetencijama

U kontekstu tehnoloških, okolišnih i demografskih promjena, države članice trebale bi u suradnji sa socijalnim partnerima promicati produktivnost i zapošljivost odgovarajućom ponudom relevantnih znanja, vještina i kompetencija tijekom cijelog radnog vijeka kako bi se odgovorilo na sadašnje i buduće potrebe tržišta rada. Države članice trebale bi dovoljno ulagati i u početno i u kontinuirano obrazovanje i osposobljavanje (cjeloživotno učenje). One bi trebale surađivati sa socijalnim partnerima, pružateljima obrazovanja i osposobljavanja, poduzećima i drugim dionicima kako bi se uklonile strukturne slabosti u sustavima obrazovanja i osposobljavanja te pružalo kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje. Države članice trebale bi nastojati osigurati prijenos prava na osposobljavanje pri promjeni radnog mjesta. To bi trebalo omogućiti svima da bolje predvide potrebe tržišta rada, da im se bolje prilagode te da uspješno upravljaju promjenama, čime se jača opća otpornost gospodarstva na šokove.

Države članice trebale bi poticati jednake mogućnosti za sve u obrazovanju, uključujući rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Trebale bi podizati opću razinu obrazovanja, posebno za osobe s najnižim kvalifikacijama i učenike u nepovoljnom položaju. Trebale bi osigurati kvalitetne ishode učenja, jačati osnovne vještine, smanjiti broj mladih koji rano napuštaju školovanje i povećati sudjelovanje odraslih u trajnom obrazovanju i osposobljavanju. Države članice trebale bi osnažiti učenje kroz rad u okviru svojih sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (među ostalim s pomoću kvalitetnih i učinkovitih programa naukovanja), povećati relevantnost tercijarnog obrazovanja za tržište rada, poboljšati praćenje i predviđanje vještina, učiniti vještine vidljivijima i omogućiti njihovu usporedbu te povećati prilike za priznavanje i vrednovanje vještina i kompetencija stečenih izvan formalnog obrazovanja i osposobljavanja. Trebale bi modernizirati i povećati ponudu i iskorištavanje fleksibilnog kontinuiranog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Države članice također bi trebale pomoći niskokvalificiranim odraslim osobama da održe ili unaprijede svoju dugoročnu zapošljivost poboljšanjem pristupa kvalitetnim mogućnostima za učenje i većim iskorištavanjem tih prilika, uspostavom inicijative u pogledu oblika usavršavanja, uključujući ocjenjivanje vještina, ponudu obrazovanja i osposobljavanja usklađenu s prilikama na tržištu rada te vrednovanje i priznavanje stečenih vještina.

Trebalo bi riješiti problem nezaposlenosti i neaktivnosti, među ostalim kroz učinkovitu, pravodobnu, koordiniranu i prilagođenu pomoć na temelju potpore za traženje posla, osposobljavanje i prekvalifikaciju. Kako bi se znatno smanjila i spriječila dugoročna i strukturna nezaposlenost, trebalo bi provoditi sveobuhvatne strategije koje uključuju detaljne individualne procjene najkasnije nakon 18 mjeseci nezaposlenosti. Nezaposlenost mladih i pitanje mladih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju trebalo bi i dalje rješavati sprječavanjem ranog napuštanja školovanja i strukturnim poboljšanjem prelaska iz škole na posao, među ostalim potpunom provedbom Garancije za mlade⁴.

Države članice trebale bi nastojati ukloniti prepreke sudjelovanju na tržištu rada i faktore koji odvrćaju od sudjelovanja na tržištu rada te osigurati poticaje za sudjelovanje na njemu, posebno za one koji su od njega najudaljeniji. Države članice trebale bi podupirati prilagođeno radno okruženje za osobe s invaliditetom, među ostalim s pomoću ciljane financijske potpore i usluga koje im omogućuju da sudjeluju na tržištu rada i u društvu.

Države članice trebale bi osigurati rodnu ravnopravnost i veće sudjelovanje žena na tržištu rada, među ostalim osiguravanjem jednakih mogućnosti i napredovanja u karijeri te uklanjanjem prepreka sudjelovanju. Trebalo bi riješiti pitanje rodne razlike u plaćama, među ostalim osiguravanjem jednake plaće za jednaki rad, ili rad jednake vrijednosti. Potrebno je promicati usklađivanje poslovnog, obiteljskog i privatnog života i za žene i za muškarce, posebno putem pristupa dugoročnoj skrbi te povoljnim i kvalitetnim uslugama ranog predškolskog odgoja i obrazovanja. Države članice trebale bi osigurati da se roditeljima i ostalim osobama koje skrbe o drugima omogući pristup primjerenom obiteljskom dopustu i fleksibilnim radnim aranžmanima kako bi ostvarili ravnotežu između poslovnog, obiteljskog i privatnog života te kako bi i žene i muškarci ravnopravno ostvarivali ta prava.

⁴ SL C 120, 26.4.2013., str. 1.

Smjernica br. 7: Poboljšanje funkcioniranja tržišta rada i djelotvornosti socijalnog dijaloga

Kako bi države članice iskoristile dinamičnu i produktivnu radnu snagu i nove obrasce rada te poslovne modele, trebale bi surađivati sa socijalnim partnerima na načelima fleksibilnosti i sigurnosti, postižući pritom ravnotežu između prava i obveza. Trebale bi smanjiti i sprječavati segmentaciju tržišta rada, suzbijati neprijavljeni rad i poticati prijelaz na otvorene oblike zapošljavanja. Propisima o zaštiti prava radnika, radnim pravom i djelovanjem institucija trebali bi se osigurati i prikladno okruženje za zapošljavanje i potrebna fleksibilnost poslodavaca da se brzo prilagode promjenama u gospodarskom kontekstu, uz istodobno očuvanje zdravog, sigurnog i dobro prilagođenog radnog okruženja za radnike. Trebalo bi sprječavati sklapanje radnih odnosa s nesigurnim radnim uvjetima, što obuhvaća borbu protiv zlouporabe nestandardnih ugovora. U slučajevima neopravdanog otkaza trebalo bi osigurati pristup djelotvornom i nepristranom rješavanju sporova i pravo na pravnu zaštitu, što uključuje primjerenu naknadu.

Politikama bi se trebalo nastojati poboljšati i poduprijeti sudjelovanje na tržištu rada, usklađivanje s potrebama tržišta rada te promjene radnog statusa. Države članice trebale bi djelotvorno poticati i podupirati osobe koje mogu sudjelovati na tržištu rada. Države članice trebale bi ojačati djelotvornost aktivnih politika tržišta rada povećanjem njihove usmjerenosti, dosega i područja primjene i njihovim boljim povezivanjem s potporom dohotku za nezaposlene dok traže posao i na temelju njihovih prava i odgovornosti. Države članice trebale bi nastojati ostvariti djelotvornije i efikasnije javne službe za zapošljavanje osiguravanjem pravodobne i prilagođene pomoći tražiteljima zaposlenja, podupirući potražnju na tržištu rada i upravljanje na temelju rezultata.

Države članice trebale bi nezaposlenim osobama osigurati primjerenu naknadu za nezaposlenost tijekom razumno dugog razdoblja, u skladu s njihovim doprinosima i nacionalnim pravilima o ispunjavanju uvjeta za primanje naknade. Tim naknadama ne bi se smio destimulirati brz povratak na tržište rada i trebale bi biti popraćene aktivnim politikama tržišta rada.

Trebalo bi promicati mobilnost učenika i radnika kako bi se poboljšale vještine nužne za zapošljivost i kako bi se iskoristio puni potencijal europskog tržišta rada. Trebalo bi ukloniti prepreke mobilnosti u obrazovanju i osposobljavanju, u strukovnim i osobnim mirovinama te u priznavanju kvalifikacija. Države članice trebale bi poduzeti mjere kako bi se osiguralo da administrativni postupci nisu nepotrebna prepreka radnicima iz drugih država članica koji se zapošljavaju. Države članice trebale bi spriječiti zlouporabu postojećih pravila i poraditi na problemu potencijalnog „odljeva mozgova” iz određenih regija.

Temeljeći se na postojećim nacionalnim praksama i kako bi se ostvarili djelotvorniji socijalni dijalog i bolji društveno-gospodarski ishodi, države članice trebale bi osigurati pravodobno i smisleno sudjelovanje socijalnih partnera u osmišljavanju i provedbi reformi i politika zapošljavanja, socijalnih i, ako je to relevantno, gospodarskih reformi i politika, među ostalim potporom povećanju kapaciteta socijalnih partnera. Socijalne partnere trebalo bi poticati da pregovaraju o kolektivnim ugovorima i sklapaju ih u svim područjima koja su im relevantna, poštujući u potpunosti njihovu neovisnost i pravo na kolektivno djelovanje.

Ako je to relevantno i temeljeći se na postojećim nacionalnim praksama, države članice u obzir bi trebale uzeti iskustvo relevantnih organizacija civilnoga društva u vezi sa zapošljavanjem i socijalnim pitanjima.

Smjernica br. 8: Promicanje jednakih prilika za sve, poticanje socijalne uključenosti te suzbijanje siromaštva

Države članice trebale bi promicati uključiva tržišta rada otvorena svim građanima uspostavom učinkovitih mjera za borbu protiv svih oblika diskriminacije i promicanje jednakih mogućnosti za nedovoljno zastupljene skupine na tržištu rada. Trebale bi osigurati jednako postupanje u pogledu zapošljavanja, socijalne zaštite, obrazovanja te pristupa robi i uslugama, bez obzira na rod, rasnu ili etničku pripadnost, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili spolnu orijentaciju.

Države članice trebale bi osuvremeniti sustave socijalne zaštite kako bi pružali djelotvornu, učinkovitu, održivu i odgovarajuću socijalnu zaštitu tijekom svih faza ljudskog života promičući socijalnu uključenost i uzlaznu društvenu mobilnost, potičući sudjelovanje na tržištu rada i rješavajući nejednakosti, među ostalim osmišljavanjem poreznog sustava i sustava naknada. Nadopunjavanjem univerzalnih pristupa selektivnim pristupima poboljšat će se djelotvornost sustava socijalne zaštite. Osvremenjivanjem sustava socijalne zaštite trebale bi se poboljšati njihova dostupnost, održivost, prikladnost i kvaliteta.

Države članice trebale bi razviti i provesti preventivne i integrirane strategije kombinacijom triju sastavnica aktivnog uključivanja: odgovarajuće potpore dohotku, uključivih tržišta rada i pristupa kvalitetnim uslugama, ispunjavajući pojedinačne potrebe. U okviru sustava socijalne zaštite trebalo bi osigurati primjeren minimalni dohodak za sve osobe koje nemaju dovoljno sredstava i promicati socijalnu uključenost poticanjem aktivnog sudjelovanja osoba u društvu i na tržištu rada.

Dostupnost povoljnih, pristupačnih i kvalitetnih usluga kao što su rani predškolski odgoj i obrazovanje, izvanškolska skrb, obrazovanje, osposobljavanje, stanovanje, zdravstvene usluge i dugotrajna skrb od ključne je važnosti za osiguravanje jednakih mogućnosti, među ostalim za žene, djecu i mlade. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti, uključujući smanjenje siromaštva unatoč zaposlenju i siromaštva djece. Države članice trebale bi svima osigurati pristup osnovnim uslugama. Države članice trebale bi osobama kojima je potrebna pomoć ili ranjivim osobama osigurati pristup primjerenim socijalnim stanovima ili pomoći za stanovanje. Beskućništvo treba zasebno razmotriti. Trebalo bi uzeti u obzir posebne potrebe osoba s invaliditetom.

Države članice trebale bi osigurati pravodoban pristup cjenovno pristupačnoj preventivnoj i kurativnoj zdravstvenoj skrbi i dugotrajnoj skrbi dobre kvalitete, uz zadržavanje dugoročne održivosti.

U kontekstu sve duljeg životnog vijeka i demografskih promjena, države članice trebale bi osigurati prikladnost i održivost mirovinskih sustava za radnike i samozaposlene osobe, pružajući jednake mogućnosti za žene i muškarce u kontekstu stjecanja mirovinskih prava, među ostalim sustavima dopunskog mirovinskog osiguranja kako bi se osigurao primjeren dohodak. Mirovinske reforme trebalo bi poduprijeti mjerama za produljenje radnog vijeka, kao što je pomicanje stvarne dobne granice za umirovljenje, i trebalo bi ih uključiti u strategije aktivnog starenja. Države članice trebale bi uspostaviti konstruktivan dijalog s relevantnim dionicima i omogućiti odgovarajuće postupno uvođenje reformi.
